

Ministerul Educației al Republicii Moldova
Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență

în Economie și Finanțe

es. Poe

Gabriel Palade

"08"decembrie 2016

Curriculumul modular

S.06.O.023 Finanțe publice

Specialitatea: 41220 – Finanțe și bănci

Calificarea: Ofițer operațiuni financiar-bancare

Chișinău 2016

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului EuropeAid/133700/C/SER/MD/12

"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională

în Republica Moldova",

implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

1. Claudia Plămădeală, gr. didactic superior, magistru în economie, Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

2. Irina Casian, gr. didactic I, master în științe economice, Centrul de Excelență în Economie și Finanțe

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al Centrului de Excelență în Economie și Finanțe

Director

G. Palade

Gabriel Palade

"08" decembrie 2016

Recenzenți:

1. Dorel Plotnic, director adjunct Filiala Invest BC „Moldindconbank” SA, bd. Moscova 14/1, Chișinău
2. Elena Oboroc, contabil-șef, DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP, bd. Moscova 15/7, Chișinău

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins:

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	6
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	16
VII. Studiu individual ghidat de profesor	17
VIII. Lucrările practice recomandate	18
IX. Sugestii metodologice	19
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	20
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	22
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	23

I. Preliminarii

Curriculumul modular la "Finanțe publice" este un document normativ și obligatoriu pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de formare profesională Finanțe, activitate bancară și asigurări, specialitatea Finanțe și bănci în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Unitatea de curs Finanțe publice este una teoretică cu aplicații practice în domeniul financiar. În lumea contemporană finanțele publice constituie o componentă de primă dimensiune a vieții social-economice a fiecărei națiuni. Finanțele publice și-au cucerit această poziție prin proporțiile uriașe ale transferurilor bănești de la persoane fizice și juridice - la resursele financiare ale statului, către bugete și prin dirijarea acestor resurse de la bugetul public național - către persoane fizice și juridice.

Finanțele publice influențează puternic procesul reproducției sociale. Astfel prin intermediul acestui circuit, la dispoziția autorităților publice se concentrează circa 40 -60% din Produsul Intern Brut. În funcție de modul cum se realizează această redistribuire de venituri, finanțele publice influențează ritmul creșterii economice, dimensiunile consumului public și privat, precum și proporțiile formării brute de capital.

Impactul finanțelor publice asupra economiei naționale este determinat nu numai de proporțiile redistribuirii Produsului Intern Brut pe care o generează, dar și de modul cum se realizează acest proces. Impozitele, taxele, împrumuturile de stat, alocațiile și subvențiile au încetat de a fi doar simple metode de constituire a resurselor financiare publice. Ele sânt concepute ca instrumente de conducere a economiei naționale, cu ajutorul cărora organele de decizie caută să orienteze dezvoltarea economică și socială a țării în direcția dorită de acestea. Instituțiile și organele de reglementare financiară, la rândul lor, sânt chemate să îndeplinească un rol activ în fundamentarea deciziilor autorităților publice, în raționalizarea operațiunilor bugetare, în creșterea eficienței cu care sânt utilizate resursele financiare publice.

Unitatea de curs FINANȚE PUBLICE are ca obiectiv însușirea de către elevi a celor mai importante și actuale probleme ale teoriei generale a finanțelor. Prezentul curriculum include studierea conținutului, funcțiilor și rolului finanțelor publice; prezentarea structurii mecanismului financiar contemporan; expunerea direcțiilor de realizare a obiectivelor politicii financiare a statului; prezentarea sistemului de cheltuieli publice și surselor de finanțare a acestora; descrierea sistemului de resurse financiare publice și în principal a celor provenite din impozite și taxe; structura sistemului bugetar și a procesului bugetar; condițiile de realizare a echilibrului financiar la nivel macroeconomic etc.

Republica Moldova, pe calea transformărilor în vederea dezvoltării economiei de piață, în prezent are de soluționat mai multe probleme cu caracter financiar. Reieșind din aceste considerente este foarte utilă studierea teoriei finanțelor sub aspect modern, actual și aplicarea ei în condițiile social-economice a țării noastre. În procesul de elaborare a curriculumului s-a ținut cont de actele legislative în vigoare la momentul elaborării. Reieșind din dinamismul mecanismului economic, curriculumul va fi supus completării și modificării continue.

Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la modulul Finanțe publice:

- U.01.O.004 Bazele legislației în domeniu.
- U.03.O.008 Statistica.
- F.04.O.011 Teoria economică II.
- F.05.O.014 Reglementarea prețurilor și a masei monetare.
- S.05.O.021 Contabilitate financiară.
- S.02.O.030 Practica de inițiere în specialitate.
- S.04.O.031 Practica de specialitate I.
- S.04.O.032 Practica de specialitate II.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs Finanțe publice are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul Afaceri, administrare și drept. Majoritatea unităților de curs de profil economic au la bază conținuturi specifice domeniului financiar. Specialistul competent trebuie să abordeze problematicii privind: conținutul economic și funcțiile finanțelor publice, sistemul resurselor financiare publice, noțiunile generale despre impozite, sistemul bugetar și procesul bugetar, împrumuturile de stat, datoria publică, echilibrul financiar. Totodată aceste probleme sunt analizate și prin prisma cerințelor actuale care vizează aderarea și integrarea în structurile europene, cu luarea în considerare a condițiilor economico-sociale concrete ale țării noastre.

Acestea și alte motive au stat la baza necesității și utilității unității de curs Finanțe publice.

Cunoștințele și abilitățile obținute pe parcursul studierii unității de curs Finanțe publice vor servi ca fundament pentru formarea profesională a elevilor la așa unități de curs ca:

- F.07.O.016 Fiscalitate.
- F.08.O.017 Gestiunea financiară a sectorului public.
- S.07.O.024 Finanțele întreprinderii.
- S.08.O.028 Gestiunea financiară a întreprinderii.
- S.06.O.032 Practica de specialitate II.

Curriculumul este propus ca un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la unitatea de curs Finanțe publice în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și este conceput astfel, încât să permită profesorilor posibilitatea de ași elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, valori și atitudini corespunzătoare provocărilor și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

III. Competențele profesionale specifice modulului

Competența profesională din descrierea calificării:

Utilizarea cunoștințelor de bază pentru rezolvarea problemelor profesionale bine definite, tipice domeniului finanțe și bănci în condiții de asistență calificată.

Competențele profesionale specifice unității de curs Finanțe publice:

CS 1. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.

CS 2. Aprecierea critică și obiectivă a situației financiare la nivel macroeconomic.

CS 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.

CS 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.

CS 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore				Modalitatea de evaluare	Număr de credite
	Total	Contact direct		Lucrul individual		
		Prelegeri	Seminar/Practică			
6	120	45	15	60	examen	4

V. UNITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1. Conținutul economic și funcțiile finanțelor publice.			
	UC 1. Utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.	1.Necesitatea existenței și evoluția istorică a finanțelor. 2.Conceptul despre finanțele publice. 3.Conținutul economic al finanțelor publice. 4.Funcția de control a finanțelor publice. 5.Funcția de repartiție a finanțelor publice.	<i>A 1. Identificarea necesității sectorului public în sistemele economice;</i> <i>A 2. Compararea conceptelor despre finanțele publice;</i> <i>A 3. Explicarea rolului finanțelor publice în sistemele economice;</i> <i>A4. Interpretarea funcțiilor finanțelor publice;</i> <i>A 5. Evaluarea problemelor care se rezolvă prin intermediul finanțelor publice.</i>
2. Mecanismul financiar.			
	UC 2. Aprecierea critică și obiectivă a situației financiare la nivel macroeconomic.	1.Noțiune de mecanism financiar. 2.Cadrul financiar. 3.Pîrgiile economico-financiare. 4.Metode administrative de gestiune financiară. 5.Previziunea financiară și controlul financiar.	<i>A 6. Definirea noțiunii de mecanism financiar;</i> <i>A 7. Identificarea componentelor mecanismului financiar;</i> <i>A 8. Prezentarea metodelor economice și administrative de gestiune financiară;</i> <i>A 9. Descrierea componenței cadrului financiar;</i>

		6.Organe cu funcții în domeniul finanțelor publice.	<i>A 10. Prezentarea organelor cu funcții în domeniul finanțelor și a prevederilor dreptului financiar.</i>
3. Politica financiară.			
	UC 2. Aprecierea critică și obiectivă a situației financiare la nivel macroeconomic.	<p>1.Conceptul de politică financiară.</p> <p>2.Trăsăturile și obiectivele politicii financiare și politicii fiscale.</p> <p>3.Coordonatele politicii financiare vizând sistemul resurselor financiare publice.</p> <p>4.Coordonatele politicii financiare vizând cheltuielile publice.</p>	<p><i>A 11. Interpretarea noțiunii de politică financiară;</i></p> <p><i>A 12. Reproducerea trăsăturilor caracteristice ale politicii financiare;</i></p> <p><i>A 13. Identificarea obiectivelor politicii financiare;</i></p> <p><i>A 14. Aprecierea obiectivelor politicii financiare în domeniul resurselor financiare publice;</i></p> <p><i>A 15. Aprecierea obiectivelor politicii financiare în domeniul cheltuielilor publice;</i></p> <p><i>A 16. Dezvoltarea opiniilor proprii cu privire la politica financiară a statului din Republica Moldova.</i></p>
4. Sistemul cheltuielilor publice.			
	UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.	<p>1.Noțiuni privind cheltuielile publice.</p> <p>2.Clasificarea cheltuielilor publice.</p> <p>3.Determinanții creșterii cheltuielilor publice.</p> <p>4.Metodele dezvoltării prin creșterea sectorului public.</p>	<p><i>A 17. Interpretarea noțiunii de cheltuieli publice;</i></p> <p><i>A 18. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice;</i></p> <p><i>A 19. Clasificarea cheltuielilor publice;</i></p>

		5. Sistemul cheltuielilor publice în Republica Moldova.	<p><i>A 20. Evaluarea sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova;</i></p> <p><i>A 21. Identificarea tendințelor generale de creștere a cheltuielilor publice;</i></p> <p><i>A 22. Detectarea cauzelor și consecințelor creșterii cheltuielilor publice.</i></p>
5. Cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.</p>	<p>1.Characteristica generală a cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale.</p> <p>2.Sursele de finanțare.</p> <p>3.Cheltuieli publice pentru învățământ.</p> <p>4.Cheltuieli publice pentru sănătate.</p> <p>5.Cheltuieli publice pentru cultură, artă, sport.</p> <p>6.Cheltuieli publice privind acțiunile pentru tineret.</p>	<p><i>A 23. Prezentarea generală a cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale;</i></p> <p><i>A 24. Identificarea factorilor care influențează creșterea cheltuielilor publice pentru acțiuni social-culturale;</i></p> <p><i>A 25. Examinarea modului de finanțare a educației;</i></p> <p><i>A 26. Aprecierea cheltuielilor publice pentru sănătate;</i></p> <p><i>A 27. Explicarea conținutului cheltuielilor publice pentru cultură, artă, sport și acțiuni pentru tineret.</i></p>
6. Asigurările sociale de stat.			
	UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.	<p>1.Conținutul și rolul asigurărilor sociale de stat.</p> <p>2.Principiile asigurărilor sociale de stat.</p>	<i>A 28. Argumentarea necesității Asigurărilor Sociale de Stat;</i>

	UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.	<p>3.Surse de formare și direcții de utilizare a Bugetului asigurărilor sociale de stat.</p> <p>4.Asigurările sociale obligatorii.</p> <p>5.Asigurările sociale voluntare.</p> <p>6.Sistemul de pensii în Republica Moldova.</p>	<p><i>A 29. Caracterizarea sistemului Asigurărilor Sociale de Stat;</i></p> <p><i>A 30. Compararea evoluției sistemului Asigurărilor Sociale de Stat în Republica Moldova;</i></p> <p><i>A 31. Descrierea structurii sistemului Asigurărilor Sociale de Stat;</i></p> <p><i>A 32. Detectarea surselor de formare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat;</i></p> <p><i>A 33. Determinarea direcțiilor de utilizare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat.</i></p>
7. Cheltuieli publice pentru obiective și acțiuni economice.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.</p>	<p>1.Caracteristica generală a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice.</p> <p>2.Sursele de finanțare a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice.</p> <p>3.Necesitatea și argumentarea intervenției statului în activitatea economică.</p> <p>4.Cheltuieli publice pentru industrie și transporturi.</p> <p>5.Cheltuieli publice privind dezvoltarea agriculturii.</p> <p>6.Cheltuieli publice pentru cercetare / dezvoltare</p>	<p><i>A 34. Descrierea generală a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i></p> <p><i>A 35. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i></p> <p><i>A 36. Relevarea surselor de finanțare a cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice;</i></p>

8. Cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.</p>	<p>1.Characteristica generală a cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională.</p> <p>2.Sursele de finanțare.</p> <p>3.Characteristica generală a cheltuielilor pentru apărarea națională.</p>	<p><i>A 37. Descrierea generală a cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională;</i></p> <p><i>A 38. Identificarea tendințelor în evoluția cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională;</i></p> <p><i>A 39. Compararea cheltuielilor publice pentru serviciile publice generale, ordinea internă și apărarea națională în Republica Moldova și în alte state;</i></p>
9. Sistemul resurselor financiare publice.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.</p>	<p>1.Noțiuni conceptuale privind resursele financiare publice.</p> <p>2.Tendințe în evoluția resurselor financiare publice.</p>	<p><i>A 40. Descrierea sistemului de finanțare a sectorului public;</i></p> <p><i>A 41. Exprimarea clasificarea surselor de finanțare a sectorului public;</i></p> <p><i>A 42. Recunoașterea criteriilor de clasificare a resurselor financiare publice ;</i></p> <p><i>A 43. Aprecierea tendințelor în evoluția resurselor financiare publice în Republica Moldova;</i></p> <p><i>A 44. Identificarea criteriilor de clasificare a resurselor financiare publice în Republica Moldova;</i></p>

10. Noțiuni conceptuale privind impozitele.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.</p>	<p>1.Evoluția istorică a impozitelor.</p> <p>2.Funcțiile impozitelor și principiile impunerii.</p> <p>3.Elementele și clasificarea impozitelor.</p> <p>4.Rolul și necesitatea impozitelor în statele moderne.</p> <p>5.Sistemul fiscal în Republice Moldova.</p>	<p><i>A 45. Interpretarea noțiunii de impozit;</i></p> <p><i>A 46. Descrierea apariției și evoluției istorice a impozitului;</i></p> <p><i>A 47. Identificarea conținutului și funcțiilor impozitului;</i></p> <p><i>A 48. Analizarea principiilor clasice și moderne ale impunerii;</i></p> <p><i>A 49. Interpretarea rolului impozitelor în economia de piață;</i></p> <p><i>A 50. Distingerea elementelor impozitelor;</i></p>
11. Impozite directe.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.</p>	<p>1.Caracteristica impozitelor directe.</p> <p>2.Impozite pe venit.</p> <p>3.Impozite pe avere.</p> <p>4.Dubla impunere internațională.</p> <p>5.Sistemul de impozite directe în Republica Moldova.</p>	<p><i>A 51. Interpretarea caracteristicilor impozitelor directe;</i></p> <p><i>A 52. Compararea categoriilor de impozite directe;</i></p> <p><i>A 53. Evaluarea tendințelor în evoluția impozitelor directe în Republica Moldova;</i></p> <p><i>A 54. Interpretarea legislației fiscale ce vizează impozitele directe;</i></p> <p><i>A 55. Disputarea problemei ce ține de dubla impunere internațională.</i></p>

12. Impozite indirecte.			
	<p>UC 3. Determinarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice.</p> <p>UC 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic</p>	<p>1.Caracteristica generală a impozitelor indirecte.</p> <p>2.Taxe de consumație.</p> <p>3.Taxe vamale.</p> <p>4.Monopolurile fiscale și taxele.</p> <p>5. Sistemul de impozite indirecte în Republica Moldova</p>	<p><i>A 56. Interpretarea caracteristicilor impozitelor indirecte;</i></p> <p><i>A 57. Compararea categoriilor de impozite indirecte;</i></p> <p><i>A 58. Evaluarea tendințelor în evoluția impozitelor indirecte în Republica Moldova;</i></p> <p><i>A 59. Interpretarea legislației fiscale ce vizează impozitele indirecte;</i></p> <p><i>A 60. Interpretarea tendințelor în evoluția taxelor vamale.</i></p>
13. Bugetul Public Național.			
	<p>UC 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.</p>	<p>1.Conceptul de buget și funcțiile sale.</p> <p>2.Principiile bugetare.</p> <p>3.Metode de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor bugetare.</p> <p>4.Politica bugetară.</p> <p>5.Repartizarea veniturilor și cheltuielilor bugetare între verigile sistemului bugetar.</p> <p>6.Componentele Bugetului Public Național.</p>	<p><i>A 61. Descrierea noțiunii de buget;</i></p> <p><i>A 62. Recunoașterea funcțiilor bugetului;</i></p> <p><i>A 63. Interpretarea principiilor bugetare;</i></p> <p><i>A 64. Analizarea structurii sistemului bugetar al Republicii Moldova;</i></p> <p><i>A 65. Evaluarea metodelor de dimensionare a veniturilor și cheltuielilor publice;</i></p>

		7.Finanțe publice locale.	<i>A 66. Proiectarea opiniilor proprii cu privire la optimizarea politicii bugetar-fiscale în țara noastră;</i>
14. Procesul bugetar.			
	UC 4. Utilizarea metodelor de analiză și previziune financiară la nivel macroeconomic.	1.Fazele și trăsăturile procesului bugetar. 2.Elaborarea, aprobarea, execuția și încheierea execuției bugetului de stat. 3.Elaborarea, aprobarea, execuția și încheierea execuției bugetelor locale. 4.Relatii și corelații între ordonatorii de credite bugetare. 5.Încheierea conturilor de execuție a bugetelor. 6.Controlul execuției bugetare.	<i>A 67. Descrierea noțiunii de proces bugetar;</i> <i>A 68. Descrierea etapelor procesului bugetar;</i> <i>A 69. Interpretarea legislației în vigoare cu privire la procesul bugetar;</i> <i>A 70. Analizarea caracteristicilor procesului bugetar în Republica Moldova.</i>
15. Împrumutul de stat și datoria publică.			
	UC 5. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor economice în rezolvarea unor situații-problemă.	1.Destinația și rolul împrumutului de stat. 2.Tehnica împrumutului de stat. 3.Operații aferente împrumuturilor de stat. 4.Deficitele bugetare și ipoteza dezlocuirii. 5.Mecanisme de finanțare a deficitelor bugetare.	<i>A 71. Descrierea generală a noțiunii de împrumut de stat;</i> <i>A 72. Compararea împrumuturilor de stat în comparație cu impozitele;</i> <i>A 73. Identificarea situațiilor când statul apelează la împrumuturi;</i>

		6.Datoria publică externă.	<p><i>A 74. Explicarea avantajelor și dezavantajelor împrumuturilor de stat;</i></p> <p><i>A 75. Prezentarea elementelor tehnice ale împrumuturilor de stat;</i></p> <p><i>A 76. Evaluarea mărimii și structurii datoriei publice în Republica Moldova.</i></p>
--	--	----------------------------	---

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Conținuturi recomandate	Teoretice	Seminare/ Practice	Lucrul individual	Total
1	Conținutul economic și funcțiile finanțelor publice.	4	1	-	5
2	Mecanismul financiar.	2	-	-	2
3	Politica financiară.	2	2	2	6
4	Sistemul cheltuielilor publice.	4	2	-	6
5	Cheltuieli publice pentru acțiuni social-culturale.	4	2	8	14
6	Asigurările sociale de stat.	4	2	8	14
7	Cheltuieli publice pentru obiective și acțiuni economice.	2	-	-	2
8	Cheltuieli publice privind serviciile de stat cu destinație generală, menținerea ordinii publice, activitatea externă, justiție, apărarea și securitatea națională.	2	2	-	4
9	Sistemul resurselor financiare publice.	2	-	2	4
10	Noțiuni conceptuale privind impozitul.	4	-	-	4
11	Impozite directe.	2	-	-	2
12	Impozite indirecte.	2	2	-	4
13	Bugetul Public Național.	4	2	6	12
14	Procesul bugetar.	4	-	-	4
15	Împrumutul de stat și datoria publică	3	-	4	7
16	Proiect de curs	-	-	30	30
	Total	45	15	60	120

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
3. Politica financiară			
Obiectivele politicii financiare în domeniul resurselor și cheltuielilor publice.	Fișă informativă pentru anul curent.	Corectitudinea interpretării legislației financiare. Coerența și logica expunerii.	Săptămâna 3
5. Cheltuielile publice pentru acțiuni social-culturale			
Cheltuieli publice privind educația, ocrotirea sănătății, cultura, arta, sportul și acțiunile pentru tineret.	Indicatorii nivelului, structurii și dinamicii pe categorii de cheltuieli.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Săptămâna 5
6. Asigurările sociale de stat			
Formele de protecție socială a cetățenilor.	Indicatorii nivelului, structurii și dinamicii pe categorii de cheltuieli.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației.	Săptămâna 7
9. Sistemul resurselor financiare publice			
Sistemul resurselor financiare publice în Republica Moldova. Exerciții.	Analiza indicatorilor calitativi și cantitativi a resurselor financiare publice în ultimii 3 ani în Republica Moldova.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Interpretarea legislației financiare.	Săptămâna 9
13. Bugetul Public Național			
Sistemul bugetar în Republica Moldova.	Calculul indicatorilor financiari	Calitatea și relevanța informației prezentate. Formularea concluziilor.	Săptămâna 11
15. Împrumutul de stat și datoria publică			
Studiu de caz. Nivelul, structura și dinamica datoriei publice.	Indicatorii gradului de îndatorare a statului nostru. Comparații internaționale. Principalii creditori ai Republicii Moldova.	Calitatea și relevanța informației prezentate. Formularea concluziilor.	Săptămâna 12
16. Proiect de curs			
Proiect de curs pe una din temele propuse	Proiect de curs	Coreșpunderea cerințelor de tehnoredactare. Prezentarea în timpul stabilit. Actualitatea și relevanța informației. Caracterul aplicativ al studiului. Modalitatea de prezentare. Capacitatea de formulare a concluziilor și propunerilor.	Săptămâna 14

VIII. Lucrări practice recomandate

Lucrările practice se vor realiza în cadrul proiectului de curs deoarece numărul orelor de lecții practice este foarte redus. Elevii vor elabora un proiect de curs la una din următoarele teme:

1. Eficiența utilizării resurselor financiare publice la nivelul autorităților publice locale.
2. Rolul Trezoreriei statului în economie.
3. Resursele financiare publice ale Republicii Moldova și rolul lor în asigurarea echilibrului bugetar.
4. Deficitul bugetar: cauze, consecințe și căi de diminuare.
5. Studiu privind datoria publică a Republicii Moldova în perioada ...
6. Deficitul bugetar și posibilitățile de finanțare ale acestuia.
7. Analiza veniturilor bugetului de stat al Republicii Moldova în perioada...
8. Analiza cheltuielilor bugetare a Republicii Moldova în perioada...
9. Conținutul politicii financiare și domeniile de manifestare ale acesteia.
10. Rolul bugetului în viața economică a statului.
11. Tendințe în evoluția resurselor financiare publice.
12. Rolul finanțelor publice în sistemele economice contemporane.
13. Reforma finanțelor publice și relansarea economică în Republica Moldova.
14. Politica bugetar-fiscală pentru anul curent în Republica Moldova.
15. Particularitățile sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova.
16. Cheltuielile publice pentru cultură, artă, religie, sport și acțiuni pentru tineret în Republica Moldova.
17. Particularitățile cheltuielilor publice pentru obiective și acțiuni economice în Republica Moldova.
18. Studiu comparat: sistemul de impozite din Republica Moldova și România.
19. Rolul impozitelor directe la formarea resurselor financiare publice.
20. Tendințele principale în evoluția impozitelor indirecte în Republica Moldova.
21. Reforma fiscală în Republica Moldova: etape, realizări, probleme.
22. Particularitățile sistemului Asigurărilor Sociale de Stat în Republica Moldova.
23. Perfecționarea sistemului național de Asigurări Obligatorii de Asistență Medicală.
24. Perfecționarea sistemului de pensii în Republica Moldova.
25. Evaziunea fiscală și incidența ei asupra economiei.
26. Rolul taxelor locale în formarea bugetelor unităților administrativ-teritoriale.
27. Tendințe în evoluția sistemului cheltuielilor publice în Republica Moldova.
28. Tendințe în evoluția sistemului resurselor financiare publice în Republica Moldova.
29. Politica bugetar-fiscală a statului și posibilități de eficientizare a acesteia.

30. Particularitățile sistemului cheltuielilor publice pentru educație în contextul integrării Europene.
31. Particularitățile și sursele de finanțare a instituțiilor publice.
32. Sursele de formare și direcțiile de repartizare a Bugetului Asigurărilor Sociale de Stat.
33. Sursele de formare și direcțiile de repartizare a Fondurilor Asigurărilor Obligatorii de Asistență Medicală.
34. Cheltuieli publice privind finanțarea agriculturii în Republica Moldova.
35. Impozitele – sursa principal de formare a veniturilor bugetare în Republica Moldova.
36. Impozitarea IMM în perspectiva dezvoltării sectorului real al economiei Republicii Moldova.
37. Impozitarea veniturilor persoanelor fizice în Republica Moldova.
38. Procesul bugetar în Republica Moldova și posibilități de optimizare a lui.
39. Datoria externă a Republicii Moldova și influența acesteia asupra dezvoltării economice a țării.
40. Particularitățile aplicării TVA în Republica Moldova.
41. Particularitățile aplicării Accizelor în Republica Moldova.
42. Particularitățile aplicării impozitului pe bunurile imobiliare în Republica Moldova.
43. Particularitățile aplicării taxelor locale în Republica Moldova.
44. Particularitățile aplicării taxelor vamale în Republica Moldova.
45. Specificul impozitării veniturilor persoanelor juridice în Republica Moldova.

IX. SUGESTII METODOLOGICE

Metodele de predare – învățare specifice Finanțelor publice sunt multiple. În procesul de predare-învățare se vor utiliza prioritar metode activ-participative așa ca: Exercițiile de încălzire; Brainstormingul; Discuție de tip piramidă; Proiectul; Prelegerea intensificată; Lectura anticipativă;

Cvintetul; Interviu în trei trepte; Portofoliul; Tehnica: Gândiți / Lucrați în perechi / Comunicați; Termenii cheie inițiali; Predarea reciprocă; Scrierea liberă; Metoda cubului; Care-i părerea ta?; Diagrama Venn; Dezbateră; Metoda Graffiti; Studiul de caz; Exercițiul etc.

Activitățile de predare-învățare-evaluare se vor desfășura în unități de timp de două ore, ceea ce implică structurarea conținuturilor pentru o abordare logică și coerentă în cadrul unor scenarii didactice atractive, dinamice, care să îmbine activitatea individuală și frontală cu cea în perechi sau în grup. Scenariile didactice trebuie să fie structurate după modelul: evocare (intrare în temă, actualizarea cunoștințelor), realizarea sensului (predarea-învățarea de noi cunoștințe),

reflecție și extindere. Rolul central în procesul de predare-învățare îl are dezvoltarea competențelor practice ale elevilor.

Considerarea elevului ca subiect al activității instructiv – educative și orientarea acesteia spre formarea competențelor specifice presupun respectarea unor exigențe ale învățării durabile, printre care:

- rezolvarea de aplicații practice care să permită, pe de o parte, exersarea noțiunilor specifice și construirea unor exemple pentru noțiunile însușite, iar pe de altă parte, rezolvarea unor situații problemă;
- crearea de situații-problemă în contextul cărora elevii să participe la exerciții de cunoaștere și de autocunoaștere;
- realizarea unor observații, studii de caz, elaborarea de proiecte și portofolii, individual și în grupuri de lucru;
- utilizarea unor strategii didactice care să permită alternarea formelor de activitate (individuală, în perechi și în grupuri mici);
- utilizarea calculatorului, a tehnologiei informației și comunicației, a resurselor Internet în activitatea didactică în calitatea lor de mijloace moderne de instruire;
- folosirea unor activități de învățare care să conducă la consolidarea unor deprinderi de ordin cognitiv cum sunt: analiza, sinteza, compararea, clasificarea, estimarea, rezumarea;
- dobândirea competențelor de comunicare adecvată în spațiul social-economic.

Formarea și dezvoltarea competențelor profesionale ale elevilor poate fi realizată prin organizarea eficientă a procesului instructiv-educativ. Aceasta vizează în primul rând selectarea adecvată a metodologiei adecvate de instruire și formare. Setul de metode și tehnologii didactice aplicate de profesor în predarea unității de curs se vor axa pe particularitățile unității de curs, pe aspectele motivaționale ale elevului, pe accesibilitatea însușirii cunoștințelor și a formării de abilități. Cadrul didactic va stabili coerența dintre competențele specifice unității de curs, activitățile și resursele de învățare, mijloacele și tehnicile de învățare.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă actul final al procesului de predare-învățare, având o valoare motivațională. Principalele atribuții ale evaluării constau în măsurarea eficienței și autoreglarea procesului de învățământ, profesorul putând controla achizițiile intelectuale ale elevilor, aceștia la rândul lor se pot informa referitor la reușita și progresele personale.

În cadrul unității de curs se vor utiliza diferite forme de evaluare (verbală, scrisă, curentă, sumativă etc), pentru a asigura eficiența procesului de evaluare:

- 1) evaluarea formativă, fiind utilizate fișe de lucru, teste, studii de caz etc.
- 2) evaluarea sumativă, care se va realiza la sfârșitul cursului sub forma unui examen integrat, care va conține diverși tipuri de itemi din conținuturile cursului.

La seminare/lecții practice va fi preponderent utilizată evaluarea verbală, sub forma discuțiilor, brainstorming, analiză, studii de caz, etc. Scopul acestora este de a dezvolta elevilor abilitățile și competențele de a comunica coerent și argumentat utilizând limbajul de specialitate.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

De asemenea va fi utilizată și o metodă alternativă de evaluare în cadrul lucrului individual, și anume constituirea portofoliului, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului. Studiul individual al elevului, se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței și criterii de evaluare a produselor:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	<i>Exercițiu rezolvat</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea enunțului exercițiului. • Corectitudinea formulării ipotezelor.
2.	<i>Problemă rezolvată</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Înțelegerea problemei. • Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei. • Formularea și testarea ipotezelor
3.	<i>Argumentare scrisă/orală</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție.

4.	Studiu de caz	<ul style="list-style-type: none"> • Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor, utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. • Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate ; • Noutatea și valoarea științifică a informației.
5.	Diagramă pe calculator: evoluția cheltuielilor și resurselor financiare publice etc.	<ul style="list-style-type: none"> • Setarea datelor sursă în baza cărora se construiește diagrama. • Selectarea tipului și subtipului diagramei pentru a prezenta vizual datele sursă. • Adăugarea elementelor complementare, care facilitează citirea și înțelegerea diagramei (denumirile de axe, titlul diagramei, unitățile de măsură, etc.) și contribuie la explicitatea datelor, reprezentate grafic. • Formatarea adecvată a elementelor diagramei (chenare,
6.	Proiect de curs la una din temele propuse	<ul style="list-style-type: none"> • Validitatea proiectului. • Gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. • Completitudinea proiectului/structura proiectului. • Acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea proiectului,

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator
Pentru orele practice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet, laptop, smartphone, Legile bugetare anuale

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr. Crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1	Legislația financiară a Republicii Moldova	www.lex.md	nelimitat
2	Legea Bugetului de stat pentru anul curent	www.minfin.md	nelimitat
3	Legea FAOAM pentru anul curent	www.cnam.md	nelimitat
4	Legea BASS pentru anul curent	www.cnas.md	nelimitat
5	Curs rezumativ de lecții la Finanțe publice. Plămădeală Claudia	Internet	nelimitat
6	Secieru A., Finanțe publice, Chișinău 2004.	Biblioteca CEEF	45
7	Văcărel I., Finanțe publice, Editura Didactică și Pedagogică, București 2000	Biblioteca CEEF	4
8	Никитина В., Буцацкая Н., Кику Л., Бэчой «Государственные финансы», Кишинэу 2004	Biblioteca CEEF	2
9	Структурно – логические схемы по дисциплине «Государственные финансы», Кишинэу 2003	Biblioteca CEEF	2
10	Stratulat Oleg, Impozitele directe Chișinău: Evrica 2004	Biblioteca CEEF	1 exemplar
11	Manole Tatiana. Finanțe publice Chișinău APP, 1998	Biblioteca CEEF	10 exemplare
12	Văcărel Iulian ș.a. Finanțe publice. București, 1999	Biblioteca CEEF	30 exemplare
13	Юткина Т.Ф.Налоги и налогообложение / под ред..- Москва:Инфро-М,1999	Biblioteca CEEF	2 exemplare